

Wyrok z dnia 7 lipca 1999 r.

III RN 20/99

Przejmując własność gruntów na podstawie decyzji o podziale nieruchomości (art. 12 ust. 1, 3 i 5 ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości, jednolity tekst: Dz.U. z 1991 r. Nr 30, poz. 127 ze zm.) Skarb Państwa przyjmował na siebie równocześnie zobowiązanie do wypłacenia stosownego odszkodowania, którego wysokość powinna zostać ustalona bądź w samej decyzji o podziale nieruchomości (art. 56 ust. 1 pkt 4 w związku z art. 12 ust. 5 tej ustawy) bądź też w odrębnej decyzji o odszkodowaniu, która w zasadzie powinna zostać wydana nie później aniżeli w okresie trzech miesięcy od dnia wydania decyzji o podziale nieruchomości (art. 56 ust. 4 w związku z art. 12 ust. 5 tej ustawy).

Przewodniczący: SSN Jerzy Kwaśniewski, Sędziowie SN: Andrzej Wasilewski (sprawozdawca), Andrzej Wróbel.

Sąd Najwyższy, z udziałem prokuratora Prokuratury Krajowej Włodzimierza Skoniecznego, po rozpoznaniu w dniu 7 lipca 1999 r. sprawy ze skargi Zarządu Miasta Ł. i Wspólnoty Gruntowej „Ł.” w Ł. na decyzję Wojewody Ł. z dnia 12 grudnia 1997 r. [...] w przedmiocie ustalenia odszkodowania za nieruchomości wydzielone pod budowę ulic, na skutek rewizji nadzwyczajnej Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego [...] od wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego-Ośrodka Zamiejscowego w Białymstoku z dnia 6 sierpnia 1998 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Naczelnemu Sądowi Administracyjnemu-Ośrodkowi Zamiejscowemu w Białymstoku do ponownego rozpoznania.

U z a s a d n i e n i e

Urząd Miejski w Ł. decyzją z dnia 27 lipca 1989 r. wydaną na podstawie art. 12 ust. 1, ust. 3 i ust. 5 ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i

wywłaszczaniu nieruchomości (jednolity tekst: Dz.U. z 1989 r. Nr 14, poz. 74 - po-woływanej nadal jako: ustawa o gospodarce gruntami) zatwierdził projekt podziału nieruchomości miejskiej, położonej w Ł. stanowiącej własność rolników Wspólnoty Gruntowej „Ł.” i określonej w operacie ewidencji gruntów jako działka [...] o powierzchni 16,4244 ha, na 12 działek, spośród których pięć wydzielono pod zabudowę mieszkalną, natomiast siedem działek przeznaczonych zostało na poszerzenie istniejącej ulicy oraz pod nowe ulice miejskie lub osiedlowe. Orzeczono równocześnie, że siedem działek określonych jako tereny przeznaczone na poszerzenie lub budowę ulic przechodzi na własność Skarbu Państwa z dniem, w którym decyzja ta stanie się ostateczna, a wypłata odszkodowania z tego tytułu nastąpi na podstawie odrębnej decyzji i według zasad obowiązujących przy wywłaszczaniu nieruchomości. Następnie Urząd Miejski w Ł. decyzją z dnia 1 sierpnia 1989 r. ustalił odszkodowanie za trzy spośród siedmiu działek, które przeszły na własność Skarbu Państwa i od decyzji tej nie zostało wniesione odwołanie. Natomiast pismem z dnia 15 marca 1994 r. Henryk Z. - który określił siebie jako pełnomocnik Wspólnoty Gruntowej „Ł.” w Ł., a któremu jako jednemu z trzech przedstawicieli tej Wspólnoty doręczona została także wymieniona decyzja o odszkodowaniu z dnia 1 sierpnia 1989 r., zwrócił się do Urzędu Rejonowego w Ł. o ustalenie odszkodowania za pozostałe działki przejęte na własność Skarbu Państwa decyzją z dnia 27 lipca 1989 r. Kierownik Urzędu Rejonowego w Ł. decyzją z dnia 19 grudnia 1994 r. ustalił odszkodowanie dla Wspólnoty Gruntowej „Ł.” za pozostałe cztery wywłaszczone działki i do wypłaty tego odszkodowania zobowiązał Gminę Miejską w Ł.

W wyniku odwołania zarówno Prezydenta Miasta Ł., jak i Wspólnoty Gruntowej „Ł.” od powyższej decyzji Kierownika Urzędu Rejonowego w Ł. z dnia 19 grudnia 1994 r., Wojewoda Ł. decyzją z dnia 10 marca 1995 r. uchylił tę decyzję w całości i umorzył postępowanie w tej sprawie przed organem pierwszej instancji. W uzasadnieniu tego rozstrzygnięcia Wojewoda stwierdził, że skoro „określona nieruchomość stanowi wspólnotę gruntową, właściwy organ administracji rządowej winien ustalić w drodze decyzji wykaz osób uprawnionych do udziału w tej wspólnocie”. Ponieważ jednak wykaz ten nie został sporządzony, to brak jest podstaw do przyjęcia, że spełnione zostały wymagania dla ustalenia odszkodowania za grunty Wspólnoty na rzecznie ustalonych dotychczas osób uprawnionych do udziału w tej Wspólnocie. W wyniku skargi na tę decyzję, wniesionej w imieniu Zarządu Wspólnoty przez Andrzeja Z., Naczelny Sąd Administracyjny-Ośrodek Zamiejscowy w Białymstoku wyrokiem z dnia

12 kwietnia 1996 r. [...] uchylił zaskarżoną decyzję Wojewody Ł. i stwierdził, że zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 29 czerwca 1963 r. o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych (Dz.U. Nr 28, poz. 169 ze zm.) spółka powołana do sprawowania zarządu wspólnotą gruntową nabywa osobowość prawną z chwilą zatwierdzenia statutu, przy czym ustawa nie reguluje trybu utraty osobowości prawnej przez tę spółkę, a w § 26 statutu spółki przewidziana jest możliwość jej rozwiązania z mocy prawa wyłącznie w wypadku całkowitego zbycia gruntów wspólnoty gruntowej. Dlatego Sąd stanął na stanowisku, że w rozpoznawanej sprawie spółka zarządzająca Wspólnotą Gruntową „Ł.” nadal istnieje i jest stroną w postępowaniu o ustalenie odszkodowania za wywłaszczoną nieruchomość. Natomiast odrębną kwestią jest to, czy odszkodowanie takie może być następnie wypłacone spółce zarządzającej Wspólnotą przed ustaleniem wykazu osób uprawnionych do udziału w tej Wspólnocie.

Kolejną decyzją z dnia 24 lipca 1996 r. Wojewoda Ł. uchylił decyzję Kierownika Urzędu Rejonowego w Ł. z dnia 19 grudnia 1994 r. i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania, a skarga Wspólnoty Gruntowej „Ł.” na tę decyzję została odrzucona przez Naczelny Sąd Administracyjny-Ośrodek Zamiejscowy w Białymstoku postanowieniem z dnia 4 grudnia 1996 r. [...]. W konsekwencji Kierownik Urzędu Rejonowego w Ł. w dniu 27 stycznia 1997 r. na podstawie art. 10 ust. 5, art. 53 ust. 2 i art. 55 ust. 2 ustawy o gospodarce gruntami, wydał decyzję mocą której ponownie ustalił na rzecz Wspólnoty Gruntowej „Ł.” odszkodowanie za pozostałe wywłaszczone działki i do jego wypłaty zobowiązał Zarząd Miasta Ł. Jednakże w wyniku odwołania Zarządu Miasta Ł. oraz Zarządu Wspólnoty Gruntowej „Ł.”, Wojewoda Ł. decyzją z dnia 19 marca 1997 r. decyzję tę uchylił i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania, bowiem - jak stwierdził w uzasadnieniu tego rozstrzygnięcia - nie doręczono Wspólnocie operatu wyceny nieruchomości, co uniemożliwiło jej wypowiedzenie się co do zawartych w nim ustaleń, wątpliwości wzbudził sposób wyceny przejętych gruntów, a ponadto podniesiono, że przy ponownym rozpatrywaniu sprawy należy ustosunkować się także do zarzutu Zarządu Miasta Ł. w kwestii przejęcia przez Skarb Państwa zobowiązań dotyczących powyższego odszkodowania. W tej sytuacji Kierownik Urzędu Rejonowego w Ł. decyzją z dnia 15 lipca 1997 r. ustalił odszkodowanie za przedmiotowe grunty na rzecz Wspólnoty Gruntowej „Ł.” i do jego wypłaty zobowiązał Zarząd Miasta w Ł., uznając iż ustalone odszkodowanie jest zaległym zobowiązaniem Skarbu Państwa wobec Wspólnoty. W wyniku odwołań od tej decyzji wniesionych przez Prezydenta Miasta Ł. oraz przez Wspólnotę Gruntową „Ł.”, Woje-

woda Ł. decyzją z dnia 12 grudnia 1997 r. uchylił zaskarżoną decyzję w zakresie w jakim ustalała ona odszkodowanie należne Wspólnocie i ustalił jego łączną wysokość na kwotę 658.203,00 zł, uznając, że nie było dopuszczalne obniżenie ceny gruntów przeznaczonych pod ulice do 55% ceny gruntów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe, a biegły nie wykazał jakimi kierował się kryteriami przyjmując niższy wskaźnik dla obliczenia należnego odszkodowania. Natomiast żądanie waloryzacji wcześniej ustalonej ceny gruntu uznano za niedopuszczalne, bowiem wysokość odszkodowania musi odpowiadać wartości gruntu na dzień wydania decyzji. Równocześnie Wojewoda stanął na stanowisku, że zgodnie z art. 36 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 10 maja 1990 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych (Dz.U. Nr 32, poz. 191 ze zm. - w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 18 stycznia 1996 r., Dz.U. Nr 23, poz. 102 - powoływanej nadal jako: ustawa - Przepisy wprowadzające) Skarb Państwa przejmuje zobowiązania i wierzytelności rad narodowych i terenowych organów administracji państwowej stopnia podstawowego i wojewódzkiego, które wynikają z prawomocnych orzeczeń sądowych i decyzji administracyjnych wydanych przed dniem 27 maja 1990 r. oraz powstałe w związku z wykonaniem tych orzeczeń sądowych i decyzji administracyjnych, a w danym wypadku już w decyzji z dnia 27 lipca 1989 r. o zatwierdzeniu projektu podziału nieruchomości przesądzono wprawdzie, że wypłata odszkodowania nastąpi według zasad obowiązujących przy wywłaszczaniu nieruchomości i określone zostanie ono w odrębnej decyzji, jednakże nastąpiło to dopiero w zaskarżonej decyzji z dnia 15 lipca 1997 r., a więc już po dniu 27 maja 1990 r.

W skardze na tę decyzję Wojewody Ł. z dnia 12 grudnia 1997 r. Zarząd Miasta Ł. zarzucił naruszenie art. 36 ust. 3 pkt 3 ustawy - Przepisy wprowadzające, art. 8 ust. 4 i art. 15 ustawy o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych oraz art. 7, art. 29, art. 77 § 1 i art. 107 § 3 KPA. W uzasadnieniu postawionych zarzutów podniesiono, że: po pierwsze - zgodnie z art. 14 i art. 15 ustawy o zagospodarowaniu wspólnot gruntowych stroną w tym postępowaniu powinna być spółka reprezentowana przez zarząd, a nie przez pełnomocnika (w znaczeniu przyjętym jeszcze w decyzji Kierownika Urzędu Rejonowego w Ł. z dnia 19 grudnia 1994 r.); po drugie - wypłata odszkodowania nie jest zobowiązaniem Gminy Miejskiej w Ł., ale Skarbu Państwa, a to ze względu na dyspozycję art. 36 ust. 3 pkt 3 ustawy - Przepisy wprowadzające, tym bardziej jeśli wziąć pod uwagę „związek przyczynowo-skutkowy pomiędzy decyzją z dnia 27 lipca 1989 r. a decyzjami określającymi wysokość odszkodowania za prze-

jęte na własność Skarbu Państwa działki (...). Błędami procesu decyzyjnego nie można obciążać powstały po dniu 27 maja 1990 roku samorząd terytorialny". Z kolei Wspólnota Gruntowa „Ł.” zarzuciła w skardze na powyższą decyzję Wojewody Ł. rażące naruszenie prawa, bowiem w jej opinii Wojewoda błędnie oparł swe rozstrzygnięcie na art. 55 ust. 2 zamiast zastosować art. 55 ust. 3 i ust. 5 ustawy o gospodarce gruntami, a przy ustalaniu odszkodowania nie wziął pod uwagę wyników rokowń jakie w tej kwestii przeprowadzone zostały jeszcze w dniu 4 lipca 1989 r.

Naczelny Sąd Administracyjny-Ośrodek Zamiejscowy w Białymstoku wyrokiem z dnia 6 sierpnia 1998 r. [...] oddalił powyższe skargi. W uzasadnieniu tego wyroku Sąd stwierdził, że chociaż przejęcie przedmiotowych nieruchomości na rzecz Skarbu Państwa nastąpiło na podstawie art. 12 ust. 5 ustawy o gospodarce gruntami, to jednak następnie nieruchomości te w wyniku komunalizacji stały się nieodpłatnie własnością Gminy Miejskiej Ł., przy czym przed dniem 27 maja 1990 r. nie została podjęta żadna prawnie wiążąca decyzja w sprawie odszkodowania za te nieruchomości; pierwszą taką decyzją jest właśnie decyzja, którą aktualnie strony zaskarżyły do Sądu, a zatem wynikające z niej zobowiązanie obciążać powinno podmiot, który w dacie jej wydania jest właścicielem przedmiotowego gruntu. Zdaniem Sądu nie ma zastosowania w niniejszej sprawie przepis art. 36 ust. 3 pkt 3 ustawy - Przepisy wprowadzające, ponieważ przed dniem 27 maja 1990 r. nie była w tej sprawie podjęta decyzja o ustaleniu odszkodowania, a więc nie można w tym wypadku mówić o przejęciu zobowiązań wynikających z takiej decyzji lub powstałych w związku z jej wykonaniem. Dlatego Sąd stanął na stanowisku, że zgodnie z art. 36 ust. 1 ustawy - Przepisy wprowadzające: „zobowiązanie Urzędu Miasta Ł. jako jednostki organizacyjnej Skarbu Państwa, do wypłaty odszkodowania z tytułu wywłaszczonych nieruchomości, które stały się następnie własnością Gminy Miejskiej Ł., stało się zobowiązaniem właściwej gminy”. Równocześnie Sąd stwierdził między innymi, że trafny jest wprawdzie zarzut, iż zaskarżone decyzje nie określają w sposób właściwy strony uprawnionej do przyjęcia odszkodowania, bowiem stroną w danym wypadku powinna być Spółka do zagospodarowania Wspólnoty Gruntowej „Ł.” jako osoba prawna, której członkami są osoby uprawnione do udziału w tej wspólnocie gruntowej, ale: „potraktowanie jako strony postępowania administracyjnego Zarządu Wspólnoty Gruntowej nie oznacza, że decyzja została skierowana do osoby nie będącej stroną w sprawie. Nie ma bowiem wątpliwości na czyją rzecz ma być wypłacone odszkodowanie”.

Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego pismem z dnia 17 marca 1999 r. [...] wniósł rewizję nadzwyczajną od powyższego wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego-Ośrodka Zamiejscowego w Białymstoku, zarzucając mu rażące naruszenie art. 36 ust. 3 pkt 3 ustawy - Przepisy wprowadzające (w jego brzmieniu nadanym ustawą z dnia 18 stycznia 1996 r. o zmianie ustawy - Przepisy wprowadzające) oraz art. 22 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 11 maja 1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym (Dz.U. Nr 74, poz. 368 ze zm. - powoływanej jako: ustawa o NSA) i w konsekwencji na podstawie art. 57 ust. 2 ustawy o NSA wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Naczelnemu Sądowi Administracyjnemu-Ośrodkowi Zamiejscowemu w Białymstoku do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu rewizji nadzwyczajnej podniesiono w szczególności, że przepis art. 36 ust. 3 pkt 3 w związku z art. 34 ust. 3 ustawy - Przepisy wprowadzające (w wersji ustalonej ustawą z dnia 18 stycznia 1996 r. o zmianie ustawy - Przepisy wprowadzające, Dz.U. Nr 23, poz. 102) ukształtował zasadę podziału między organy gminy i terenowe organy administracji rządowej obowiązku realizacji zobowiązań i wierzytelności Skarbu Państwa, wynikających z poprzednio wykonywanych przez nie zadań, stosownie do zakresu zadań i kompetencji przekazanych do właściwości organów gmin albo terenowych organów administracji rządowej. Równocześnie art. 12 ust. 5 ustawy o gospodarce gruntami stanowił, że grunty wydzielone pod budowę ulic z nieruchomości objętej podziałem przechodzą za odszkodowaniem na własność Państwa z dniem, w którym decyzja o podziale stała się ostateczna lub prawomocna. Z kolei zgodnie z art. 5 pkt 21 poz. I lit. a), b), c) oraz g) ustawy z dnia 17 maja 1990 r. o podziale zadań i kompetencji określonych w ustawach szczególnych pomiędzy organy gminy a organy administracji rządowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 34, poz. 198 ze zm.), do właściwości rejonowych organów rządowej administracji ogólnej przeszły zadania i kompetencje należące dotychczas do rad narodowych i terenowych organów administracji państwowej stopnia podstawowego w przedmiocie wywłaszczania nieruchomości, zatwierdzania podziału nieruchomości, orzekania o wywłaszczeniu, odszkodowaniu, nadaniu nieruchomości zamiennej oraz zwrocie nieruchomości, a także wypłacania odszkodowań za wywłaszczone nieruchomości; przy czym stosownie do art. 45 ust. 1 pkt 1 tej ustawy - wszystkie czynności podjęte w postępowaniu przed dniem 27 maja 1990 r. oraz decyzje administracyjne pozostają w mocy. Stąd rewizja nadzwyczajna wyprowadza wniosek, że także w przedmiotowej sprawie odszkodowanie za nieruchomości przejęte na podstawie art. 12 ust. 5

ustawy o gospodarce gruntami powinno być ustalone i wypłacone przez rejonowy organ administracji rządowej, zgodnie z obowiązującym wówczas art. 36 ust. 3 pkt 3 ustawy - Przepisy wprowadzające i nie ma w tym wypadku istotnego znaczenia fakt późniejszego skomunalizowania przejętych nieruchomości na podstawie decyzji Wojewody Ł. z dnia 18 listopada 1992 r., która następnie została zmieniona (stanowisko to zgodne jest z poglądem prawnym wyrażonym także w orzecznictwie Sądu Najwyższego, między innymi w uchwale z dnia 16 stycznia 1992 r., III CZP 145/91 - OSN CP z 1992 r. nr 9 poz. 149 oraz w wyroku z dnia 24 lutego 1994 r., III ARN 3/94 - OSNAPiUS z 1994 r. nr 2 poz. 18). W rewizji nadzwyczajnej zwrócono uwagę, że błędne jest stanowisko Naczelnego Sądu Administracyjnego, wedle którego przed dniem komunalizacji w przedmiotowej sprawie nie była wydana jakakolwiek decyzja o odszkodowaniu za nieruchomości przejęte na podstawie decyzji z dnia 27 lipca 1989 r., bowiem zarówno decyzja wydana już w dniu 1 sierpnia 1989 r. i ustalająca odszkodowanie za niektóre spośród wywłaszczonych działek, jak i dalsze wydawane w tej sprawie od 1994 r. decyzje mające na celu ustalenie odszkodowania za pozostałe działki „oparte są na decyzji z 27 lipca 1989 r. o zatwierdzeniu projektu podziału nieruchomości” i dlatego „stwierdzić można, że postępowanie w sprawie odszkodowania za przejęcie na rzecz Skarbu Państwa nieruchomości jest następstwem postępowania o podział nieruchomości, zakończonego wspomnianą decyzją z 27 lipca 1989 r.”, z której wynikają zobowiązania o jakich mowa w art. 36 ust. 3 pkt 3 ustawy - Przepisy wprowadzające. Tym bardziej, że obowiązek wypłaty odszkodowania za przejęte w tym trybie grunty wynikał już wówczas nie tylko z art. 56 ust. 1 pkt 4 i ust. 4 ustawy o gospodarce gruntami, ale także z art. 7 Konstytucji RP, a wedle zasad powoływanej ustawy o gospodarce gruntami odszkodowanie z tytułu wywłaszczenia powinno być ustalane niezwłocznie, natomiast za zgodą właściciela ewentualnie nie później aniżeli trzy miesiące od dnia wydania decyzji o zatwierdzeniu projektu podziału nieruchomości. Tymczasem w rozpoznawanej sprawie jedynie decyzja z dnia 1 sierpnia 1989 r., dotycząca niektórych tylko spośród wywłaszczonych działek, spełnia te wymagania prawne wynikające z art. 56 ust. 4 ustawy o gospodarce gruntami.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rewizja nadzwyczajna jest uzasadniona.

Sąd Najwyższy rozpoznaje sprawę wyłącznie w granicach rewizji nadzwyczajnej, biorąc z urzędu pod rozagę jedynie nieważność postępowania (art. 393¹¹ KPC w związku z art. 10 ustawy z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego, rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej - Prawo upadłościowe i Prawo o postępowaniu układowym, Kodeksu postępowania administracyjnego, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz niektórych innych ustaw - Dz.U. Nr 43, poz. 189 ze zm.). W rewizji nadzwyczajnej podniesiony został wyłącznie zarzut rażącego naruszenia art. 36 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 10 maja 1990 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych (Dz.U. Nr 32 poz. 191 ze zm. - powoływanej nadal jako: ustawa - Przepisy wprowadzające) - w brzmieniu uwzględniającym zmianę wprowadzoną art. 1 ustawy z dnia 18 stycznia 1996 r. (Dz.U. Nr 23, poz. 102)., wobec przyjęcia przez Naczelny Sąd Administracyjny w zaskarżonym wyroku z dnia 6 sierpnia 1998 r. [...], że w przedmiotowej sprawie przepis ten nie ma zastosowania: „ponieważ przed dniem 27 maja 1990 r. nie była podjęta decyzja w sprawie ustalenia odszkodowania, a zatem trudno mówić o przejęciu zobowiązań z niej wynikających lub powstałych w związku z jej wykonaniem”.

Art. 36 ust. 3 pkt 3 ustawy - Przepisy wprowadzające stanowi, że Skarb Państwa przejmuję: „zobowiązania i wierzytelności rad narodowych i terenowych organów administracji państwowej stopnia podstawowego i stopnia wojewódzkiego wynikające z prawomocnych orzeczeń sądowych i decyzji administracyjnych wydanych przed dniem 27 maja 1990 r. oraz zobowiązania i wierzytelności powstałe w związku z wykonaniem tych orzeczeń sądowych i decyzji administracyjnych”. W rozpoznawanej sprawie jest poza sporem, że siedem działek gruntu przeznaczonych pod budowę lub poszerzenie ulic [...] przeszło na własność Skarbu Państwa na podstawie decyzji Urzędu Miejskiego w Ł. z dnia 27 lipca 1989 r. o zatwierdzeniu podziału nieruchomości, a więc na podstawie decyzji wydanej przed dniem 27 maja 1990 r. Decyzja ta wydana została w oparciu o art. 12 ust. 1, ust. 3 i ust. 5 ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (jednolity tekst: Dz.U. z 1989 r. Nr 14, poz. 74 - powoływanej jako: ustawa o gospodarce gruntami), co - zgodnie z wyraźnym brzmieniem art. 12 ust. 5 ustawy o gospodarce gruntami - oznaczało, że z dniem, w którym decyzja o podziale stała się ostateczna, grunty te przeszły na własność Państwa za odszkodowaniem, które powinno być ustalone według zasad obowiązujących przy wywłaszczaniu nieruchomości. Wynika stąd, że

Skarb Państwa przejmując własność gruntów na podstawie decyzji o podziale nieruchomości (art. 12 ust. 1, ust. 3 i ust. 5 ustawy o gospodarce gruntami) równocześnie tą samą decyzją przyjął na siebie zobowiązanie do wypłacenia z tego tytułu na rzecz dotychczasowego właściciela stosownego odszkodowania, którego wysokość powinna zostać ustalona bądź w samej decyzji o podziale nieruchomości (art. 56 ust. 1 pkt 4 w związku z art. 12 ust. 5 ustawy o gospodarce gruntami), bądź też w odrębnej decyzji o odszkodowaniu, która ma charakter decyzji „wykonawczej” względem uprzedniej decyzji stanowiącej podstawę wywłaszczenia i w zasadzie powinna zostać wydana nie później aniżeli w okresie trzech miesięcy od dnia wydania decyzji o podziale nieruchomości (art. 56 ust. 4 w związku z art. 12 ust. 5 ustawy o gospodarce gruntami). Stąd w sentencji wskazanej decyzji Urzędu Miejskiego w Ł. z dnia 27 lipca 1989 r. znalazło się również wyraźne stwierdzenie, że siedem wymienionych w niej działek gruntowych przechodzi na własność Skarbu Państwa z dniem, w którym ta decyzja stanie się ostateczna, z tym, że wypłata odszkodowania z tego tytułu „nastąpi według zasad obowiązujących przy wywłaszczaniu nieruchomości na podstawie odrębnej decyzji”. Oznacza to, że w danym wypadku podstawą prawną zobowiązania Skarbu Państwa do wypłaty odszkodowania stała się prawomocna decyzja Urzędu Miejskiego w Ł. z dnia 27 lipca 1989 r., w której orzeczono o przejęciu na rzecz Skarbu Państwa za odszkodowaniem siedmiu wymienionych tam działek gruntowych. Natomiast wydane następnie (w nawiązaniu do decyzji z dnia 27 lipca 1989 r.) decyzje, które zmierzały do ustalenia wysokości kwot odszkodowania należnego z tytułu przejęcia na własność Skarbu Państwa siedmiu przedmiotowych działek gruntowych, miały na celu realizację (wykonanie) ciążącego już na Skarbie Państwa zobowiązania do wypłaty odszkodowania; dotyczy to zarówno decyzji Urzędu Miejskiego w Ł. z dnia 1 sierpnia 1989 r., w której ustalona została wysokość odszkodowania za przejęcie na własność Skarbu Państwa trzech spośród siedmiu przejętych działek [...], jak i decyzji Wojewody Ł. z dnia 12 grudnia 1997 r. ustalającej wysokość odszkodowania za pozostałe cztery działki gruntowe [...], która następnie została zaskarżona do Naczelnego Sądu Administracyjnego. Dlatego stwierdzić należy, że trafny jest pogląd prawny wyrażony w rewizji nadzwyczajnej, w myśl którego w rozpoznawanej sprawie obowiązek Skarbu Państwa do wypłaty odszkodowania za przejęte nieruchomości wynikał już z decyzji wydanej w dniu 27 lipca 1989 r. (art. 12 ust. 5 w związku z art. 56 ust. 1 pkt 4 i ust. 4 ustawy o gospodarce gruntami oraz art. 7 obowiązujących wówczas przepisów Konstytucji RP), co w konsekwencji oznacza także,

że w danym wypadku chodziło o zobowiązanie Skarbu Państwa a nie gminy, bowiem wynikało ono z prawomocnej decyzji administracyjnej wydanej przed dniem 27 maja 1990 r. (art. 36 ust. 3 pkt 3 ustawy - Przepisy wprowadzające).

Biorąc powyższe pod uwagę, stosownie do wniosku rewizji nadzwyczajnej, Sąd Najwyższy na podstawie art. 236 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483) oraz art. 393¹³ § 1 KPC w związku z art. 10 ustawy z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego, rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej - Prawo upadłościowe i Prawo o postępowaniu układowym, Kodeksu postępowania administracyjnego, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 43, poz. 189 ze zm.) orzekł, jak w sentencji.

=====